

Сусрет – радионица посвећена борби
против насиља
ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД НАСИЉА

Фебруар/март 2022.

Циљеви

- Представљање улоге саветника - спољних сарадника за заштиту од насиља; представљање досадашњих активности и истраживања
- Продубљивање знања учесника о програму заштите од насиља, његовом садржају и примени у школама
- Процена потреба школа за даљом подршком и ресурсима, планирање будућих активности
- Оснаживање школа и школских тимова у борби против насиља

Заштита од насиља-организационе јединице МПНТР

Просветна
инспекција

Просветни
саветници

Саветници
спољни
сарадници

СОС телефон за
пријаву насиља-
сос саветници

Група за образовање
мањина, социјалну
инклузију и **заштиту од
насиља и дискриминације**

МОЛИМО ПРИСУТНЕ ДА УПИШУ СВОЈЕ ИМЕ, ШКОЛУ
ИЗ КОЈУ ДОЛАЗЕ И АДРЕСУ ЕЛЕКТРОНСКЕ ПОШТЕ У
ПРОСТОР ДЕСНО
(ПРОСТОР ЗА ЋАСКАЊЕ)
НА ОСНОВУ ТОГА ЋЕМО КРЕИРАТИ ПОТВРДЕ
О САТИМА СТРУЧНОГ УСАВРШАВАЊА ЗА СВЕ
УЧЕСНИКЕ.

САВЕТНИК-СПОЉНИ САРАДНИК СЕ АНГАЖУЈЕ ЗА ОБАВЉАЊЕ СЛЕДЕЋИХ ПОСЛОВА:

- 1) сарадња са просветним саветником у вршењу стручно-педагошког надзора у области превентивних активности и поступања установе у ситуацијама насиља;
- 2) сарадња са просветним саветником у вршењу спољашњег вредновања рада установе у појединим областима квалитета;
- 3) пружање стручне помоћи Тиму за заштиту од насиља, директору, наставнику, васпитачу, стручном сараднику;
- 4) пружање повратне информације о активностима и предузетим мерама наставника, васпитача и стручног сарадника;

САВЕТНИК-СПОЉНИ САРАДНИК СЕ АНГАЖУЈЕ ЗА ОБАВЉАЊЕ СЛЕДЕЋИХ ПОСЛОВА:

- 5) давање стручних препорука установи за унапређивање рада у области заштите од насиља;
- 6) учествовање у едукативним активностима у области заштите од насиља које организује Министарство
- 7) друге активности у области заштите од насиља у складу са потребама Министарства , односно школских управа.

**ТОКОМ ЦЕЛОГ СУСРЕТА МОЖЕТЕ ЗАПИСИВАТИ
СВОЈА ПИТАЊА И ТЕМЕ КОЈЕ ВАС ЗАНИМАЈУ,
ИЛИ ИХ ЗАПИСИВАТИ У ДЕЛУ ЗА ЋАСКАЊЕ
НА КРАЈУ САСТАНКА ЋЕМО ИХ ПРЕЛИСТАТИ И
ПОТРУДИТИ СЕ ДА ОДГОВОРИМО НА ЊИХ, БИЛО
ИНДИВИДУАЛНО, БИЛО КРОЗ ОБУКУ ЗА ВИШЕ
ШКОЛА/УЧЕСНИКА!**

**ПРОЦЕНА СТАЊА И КАПАЦИТЕТА
ВЕЗАНИХ ЗА ЗАШТИТУ ОД
НАСИЉА И ДИСКРИМИНАЦИЈЕ
У ШКОЛАМА ЗЛАТИБОРСКОГ
ОКРУГА**

I Испитивање врста и учесталост насиља

Понуђени одговори	основне школе	средње школе	укупно
Случајеви насиља су веома учестали	0%	0%	0%
Учесталост насиља је средњег интензитета	20,9%	5,6%	13,3%
Случајеви насиља су ретки	72,1%	83,3%	77,7%
Остало	6,9%	11,1%	9%

	Основне школе					Средње школе				
Ранг	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Физичко	6	7	10	8	12	2	/	/	7	9
Психичко	9	5	10	8	11	/	2	6	7	3
Дигитално	3	4	8	15	13	2	/	3	8	5
Сексуално	1	/	1	2	39	/	/	/	/	18
Социјално	1	5	7	16	14	/	2	2	8	6

Насиље је најчешће присутно:

Понуђени одговори	Основне школе	Средње школе	Укупно
У школи за време часова	1	0	1
У школи за време малог и великог одмора	22	9	31
У школском дворишту и око школе	22	9	31
На путу до школе и натраг	25	3	28
На друштвеним мрежама	14	11	25
На местима ван школе на којима се окупљају млади	9	7	16

Праћење учесталости насиља

Понуђени одговори	основне школе	средње школе	укупно
кроз податке које добијамо од педагошко психолошке службе	44,2%	33,3%	38,8%
кроз субјективну процену одељењских старешина	18,6%	5,6%	12,2%
на основу резултата истраживања која се редовно спроводе у школи	16,3	50%	33,1%
Остало	20,7%	11,1%	15,9%

**II Едукованост, информисаност и
укљученост свих актера школског
живота у спровођење циљева
Програма и процедура**

Начин евидентирања случајева насиља у школама

- евиденција се води **према Протоколу и процедурама**, сваки актер има своје задужење – почевши од дежурног и предметног наставника до Тима и директора - **80%** одговора
- б) евиденцију води **педагошко – психолошка служба**, односно само психолог или само педагог, уз евентуалну сарадњу са одељењским старешином – **15%** одговора
- в) **евиденцију води Тим**, односно особа задужена за то у оквиру Тима – **5%**

Информисање о протоколу

Понуђени одговори	основне школе	средње школе	укупно
90% и више ученика	72,1%	55,6%	63,9%
од 50% - 80% ученика	27,9%	44,4%	36,1%
мање од половине ученика	0%	0%	0%

Понуђени одговори	основне школе	средње школе	укупно
90% и више родитеља	44,2%	27,8%	36%
од 50% - 80% родитеља	48,8%	50%	49,4%
Мање од половине родитеља	7%	22,2%	14,6%

Понуђени одговори запослени	основне школе	средње школе	укупно
да, сви или највећи број њих	97,3%	88,9%	93,1%
велики број наставника и запослених, али ипак не већина	2,7%	11,1%	6,9%
мањи број запослених, углавном они који су директно задужени за борбу против насиља (чланови Тима, ПП служба...)	0%	0%	0%

Дежурства наставника

Истакнут план дежурства наставника	основне школе	средње школе	укупно
да	95,3%	88,9%	92,1%
не	4,7%	11,1%	7,9%

План дежурства примерен условима у школи, распореду наставника	основне школе	средње школе	укупно
Да	97,7%	83,3%	90,5%
Не	2,3%	16,7%	9,5%

Информисање школске управе

Понуђени одговори	основне школе	средње школе	укупно
да, увек	81,4%	94,4%	87,9%
само када проценимо да је неопходно укључивање Школске управе	16,3%	0%	8,2%
не	2,3%	5,6%	3,9%

III Квалитет рада Тима, специфичности одговора школе на насиље

Да ли се Тим за заштиту састаје редовно	основне школе	средње школе	укупно
редовно, према годишњем плану рада	93%	88,9%	90,1%
само онда када има потребе за интервентним активностима	7%	11,1%	9,9%

Да ли Тим разматра и даје предлоге за израду плана појачаног васпитног рада и Плана заштите?	основне школе	средње школе	укупно
да	88,4	88,9	88,6
не	11,6	11,1	11,4

Истакнути бројеви телефона или линкови	основне школе	средње школе	укупно
да	79,1%	100%	89,55%
не	20,9%	0%	20,45%

Обуке за запослене

обуке, семинари, стручни скупови	основне школе	средње школе	укупно
да	67,4	77,8	72,6
не	32,6	22,2	27,4

У оквиру стручног усавршавања у установи остварују садржаји, теме у вези са заштитом од насиља понуђени одговори	основне школе	средње школе	укупно
да	67,4%	72,2%	69,8%
не	32,6%	27,8%	30,2%

Сарадња са институцијама

Понуђени одговори	основне школе	средње школе	укупно
здравствене установе	62,8%	61%	61,9%
Центар за социјални рад	83,7%	94,4%	89,05%
полиција	88,4%	94,4%	91,4%
тужилаштво	9,3%	5,6%	7,5%
удружења грађана, невладине организације	25,6%	50%	37,8%
медији	30,2%	27%	28,6%
Остало (ШУ. МПНТР)	4,6%	0%	4,6%

Укљученост ученика у борбу против насиља

Понуђени одговори	основне школе	средње школе	укупно
да	76,7%	83,3%	80%
не	23,3%	16,7%	20%

Најчешће превентивне активности које школа спроводи у последњих 5 година у заштити од насиља

- **Активности за ученике**
- **Активности за родитеље**
- **Активности за запослене**

Закон о основана система образовања и васпитања
(„Сл.гласник РС”, бр. 88/2017, 27/2018 - др. Закони и 10/2019)

- Правилник о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање (2010)
- Правилник о ближим критеријумима за препознавање облика дискриминације од стране запосленог ученика или трећег лица (2016)
- Правилник о поступању установе у случају сумње или утврђеног дискриминаторног понашања и вређања угледа, части или достојанства личности (2018)
- Правилник о обављању друштвено-корисног, односно хуманитарног рада (2018)

- ❑ Упутство о заштити и безбедности деце и ученика у установи број 610-00-9531/2014-01.

- ❑ Упутство о поступању установа образовања и васпитања и центара за социјални рад-органа старатељства у заштити деце од насиља број 611-00-419/2018-04.

- ❑ Упутство о поступању у случају сумње или сазнања о присуству и коришћењу дрога у образовно-васпитним установама број 119-01-396/2018-01.

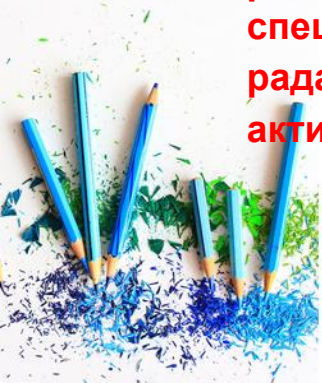

Извод из Правилника о Протоколу – Програм заштите

Програм заштите од насиља, злостављања и занемаривања

Превенција насиља, злостављања и занемаривања, као један од приоритета у остваривању образовно-васпитног рада **планира се развојним планом и саставни је део годишњег плана рада**. Установа програмом заштите од насиља, злостављања и занемаривања одређује мере и активности које обезбеђују развијање и неговање позитивне атмосфере и безбедно окружење (у даљем тексту: програм заштите).

Програм заштите утврђује се на основу **анализе стања безбедности, присутности различитих облика и интензитета насиља, злостављања и занемаривања у установи, специфичности установе и резултата самовредновања и вредновања квалитета рада установе**. Програмом заштите дефинишу се **превентивне и интервентне активности, одговорна лица и временска динамика остваривања**.

Извод из Правилника о Протоколу Програм заштите

Програм заштите садржи:

- 1) начине на који се превентивне мере и активности уграђују у свакодневни живот и рад установе (васпитне, наставне и ваннаставне активности), на свим нивоима (појединац, васпитна група, одељењска заједница, ученички парламент, стручни органи, тела и тимови, родитељски састанци, родитељи – индивидуално и групно, савет родитеља);**
- 2) стручно усавршавање запослених** ради унапређивања компетенција запослених за превентивни рад, благовремено уочавање, препознавање, реаговање на насиље, злостављење и занемаривање;
- 3) начине информисања** о обавезама и одговорностима у области заштите од насиља, злостављања и занемаривања;
- 4) подстицање и оспособљавање ученика за активно учествовање** у раду одељењске заједнице, ученичког парламента, школског одбора и стручних органа установе;
- 5) садржаје и начине за појачан васпитни рад** ради развијања самоодговорног и друштвено одговорног понашања;

Извод из Правилника о Протоколу Програм заштите

- 6) поступке за рано **препознавање ризика** од насиља, злостављања и занемаривања;
- 7) начине реаговања на насиље, злостављање и занемаривање, **улоге и одговорности и поступање у интервенцији** када постоји сумња или се оно догађа;
- 8) облике и садржаје рада са свом децом и ученицима, **Односно онима који трпе, чине или су сведоци насиља, злостављања и занемаривања;**
- 9) начине, облике и садржаје **сарадње са породицом, јединицом локалне самоуправе, надлежним органом унутрашњих послова центром за социјални рад, здравственом службом и др;**
- 10) **начине праћења, вредновања и извештавања органа установе** о остваривању и ефектима програма заштите, а нарочито, у односу на:
 - (1) учесталост инцидентних ситуација и број пријава;
 - (2) заступљеност различитих облика и нивоа насиља, злостављања и занемаривања;
 - (3) број повреда;
 - (4) учесталост и број васпино-дисциплинских поступака против ученика и дисциплинских поступака против запослених;
 - (5) остварене обуке у превенцији насиља, злостављања и занемаривања и потребе даљег усавршавања;
 - (6) број и ефекте акција које промовишу сарадњу, разумевање и помоћ вршњака;
 - (7) степен и квалитет укључености родитеља у живот и рад установе;
 - (8) друге параметре.

ЗАДАТАК

ПРОНАЂИТЕ У ВАШЕМ ПРОГРАМУ ЗАШТИТЕ

1) ЈЕДНУ КАРАКТЕРИСТИКУ ИЛИ ОБЛАСТ КОЈУ СМАТРАТЕ ДОБРОМ СТРАНОМ ВАШЕГ ПРОГРАМА

2) ЈЕДНУ КАРАКТЕРИСТИКУ ИЛИ ОБЛАСТ КОЈА НИЈЕ ДОВОЉНО ДОБРА КОЈА БИ У ВАШЕМ ПРОГРАМУ МОГЛА ДА СЕ УНАПРЕДИ ИЛИ КОЈА НЕДОСТАЈЕ, НИЈЕ ДОВОЉНО ЗАСТУПЉЕНА

3) ДАЈТЕ ЈЕДНУ ПРЕПОРУКУ ЗА УНАПРЕЂИВАЊЕ ПРОГРАМА

Препоруке саветника – спољних сарадника

*Приликом израде Програма заштите пратити структуру и препоруке из *Правилника о Протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање* – на тај начин ће школе имати уједначен приступ, уз природне разлике у наглашавању појединих сегмената које зависе од специфичности школе

*Одвојити активности и смернице Програма од Плана рада Тима за заштиту ученика од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања – План рада Тима се бави конкретним активностима Тима и операционализује циљеве, задатке и активности програма; у неким школама су те две врсте активности спојене у један документ, тако да се често створи конфузија између задатака и активности Тима и задатака и активности целе школе – понегде може имплицитно упућивати на то да је само Тим задужен да се бави проблемом насиља

*Програме и Планове максимално прилагодити специфичностима школа и конкретним потребама – Програм треба да буде оперативна основа за све ситуације - познат, доступан и коришћен од стране свих запослених!

Препоруке саветника – спољних сарадника

- *Ставити нагласак на превентивне активности које имају јасну везу и видљиве ефекте у борби против насиља – нису све ваннаставне активности подједнако значајне за превенцију насиља!
- *Обратити пажњу на едукацију запослених, нарочито у борби против нових или теже уочљивих облика насиља – дигитално, социјално, емоционално; увести, колико је могуће, и обуку везану за медијску писменост запослених, родитеља, деце
- *Прилагодити Програме већих, структурно разноврсних и урбаних школа потенцијалним безбедносним изазовима у школи и окружењу – нагласити сегмент анализе безбедности!
- *Нагласити сегмент истраживања, евидентирања и праћења – статистике; нагласити сегмент праћења трендова у броју, врсти, квалитету случајева насиља
- *Прецизирати и максимално конкретизовати временски оквир, носиоце и начин реализације планираних активности на нивоу школске године – тако би се реализација и њено праћење учинили максимално ефикасним
- *Програме учинити доступним на сајтовима школе, могуће и као посебан документ

Препоруке саветника – спољних сарадника

- *Нагласити сегменте активности и активације самих ученика, нарочито узрастима где је то могуће (виши разреди основне и средња школа)
 - *Нагласити укључивање и улогу родитеља
 - *У Програме укључити и потенцијалне начине да се борба против насиља актуализује кроз часове редовне наставе
 - *Обухватити и сарадњу са другим тимовима, органима школе, актерима, где год је то могуће – насиље није само проблем Тима за заштиту!
 - *Сарадњу са институцијама и организацијама ван школе конкретније и обухватније дефинисати – нагласити потребу за сарадњом како у интервентној, тако и у превентивној фази
-
- ***Начинити Програм тако да буде користан и разумљив свима – запосленима, родитељима, локалној заједници; укључити у њега информације за које сматрамо да могу бити корисне (изводи из докумената, процедуре, правила) – Програм за заштиту не би требало да је само формални документ, приближити га као водич свима којима је потребна помоћ у борби са насиљем!**

ДАЉИ КОРАЦИ

- Обрада питања и предлога – нови сусрети и обуке!
- Сарадња преко ШУ - конкретна питања, дилеме и предлози
- Ресурс - платформа за размену материјала

(Напомена: учесници могу рачунати 2 сата стручног усавршавања унутар установе, уз преношење информација на састанку Тима или неког другог органа школе)

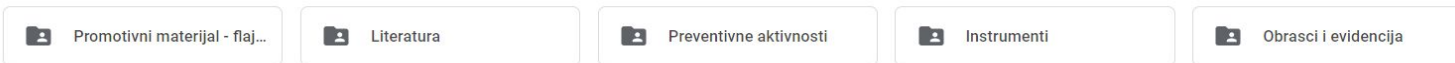
РЕСУРС- ФАСЦИКЛА СА МАТЕРИЈАЛИМА

My Drive > Materijali - borba protiv nasilja

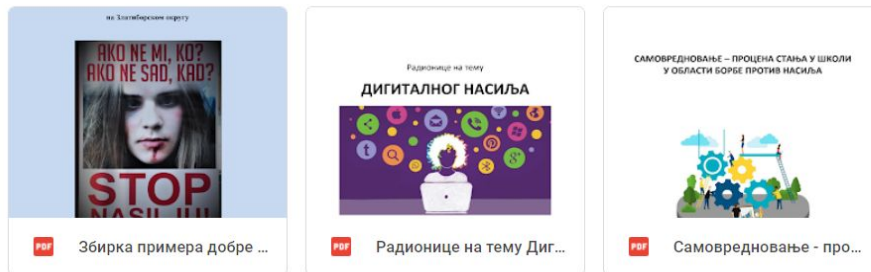

Folders

Last modified ↓

Files

- <https://drive.google.com/drive/folders/1yBwhpONahkbVmvJSDMAm5ODMcNrp3BEN?usp=sharing>

ХВАЛА!

Снежана Стаматовић
Александра Јовановић Ђукић

Саветнице – спољне сараднице за заштиту од насиља
Школска управа Ужице

